



Brüsszel, 2020.4.28.
COM(2020) 169 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A
TANÁCSNAK**

**Bizottsági értelmező közlemény a számviteli és prudenciális kereteknek az uniós banki
hitelezés megkönnyítése érdekében történő alkalmazásáról**

A vállalkozások és háztartások támogatása a Covid19-járvány közepette

Bizottsági értelmező közlemény a számviteli és prudenciális kereteknek az uniós banki hitelezés megkönnyítése érdekében történő alkalmazásáról

A vállalkozások és háztartások támogatása a Covid19-járvány közepette

1. Bevezetés és háttér

A Covid19-világjárvány és a járvány megfékezésére irányuló rendkívüli intézkedések által okozott súlyos gazdasági sokk messzemenő hatással van a gazdaság keresleti és kínálati oldalára egyaránt. A vállalkozások az ellátási láncok zavarai, ideiglenes bezárásokkal és a kereslet csökkenésével, míg a háztartások munkanélküliséggel és jövedelemcsökkenéssel szembesülnek.

A gazdasági visszaesés legsúlyosabb része az elkövetkező hónapokban lesz érezhető. Támogatni kell a háztartásokat és a fizetőképes vállalkozásokat, hogy képesek legyenek ellenállni a gazdasági aktivitás lassulásának és az általa okozott likviditási hiánynak.

1.1. A bankok szerepe a Covid19 gazdasági hatásának enyhítésében

A globális pénzügyi válsággal ellentétben a Covid19-járvány által okozott gazdasági sokk nem a bankszektorból vagy a szélesebb értelemben vett pénzügyi rendszerből ered. Az uniós bankok ma sokkal ellenállóbbak, mint 2008-ban. A tőke megfelelési mutatók és a likviditási tartalékok jelentősen javultak, a bankok tőkeáttétele és a rövid távú finanszírozástól való függése pedig mérséklődött. Az Európai Bankhatóság (EBH) által koordinált stresszteszt megmutatták, hogy az uniós bankszektor a forgatókönyvek széles köre szerint elég rugalmas ahhoz, hogy ellenálljon egy súlyos recesszióknak. Eközben a tágabb pénzügyi rendszer is jól megküzdött a Covid19-válsághoz kapcsolódó stresszhelyzetekkel.

Stabilitásuknak köszönhetően az uniós bankok várhatóan kulcsszerepet tudnak majd betölteni a Covid19 okozta gazdasági sokk kezelésében és a gyors fellendülésre való felkészülésben, ugyanakkor a bankokat elkerülhetetlenül hátrányosan fogják érinteni az ügyfelek által tapasztalt nehézségek és a pénzügyi piacok fokozott volatilitása. A bankok ezt a szerepet a leginkább érintett ügyfelek, különösen a kis- és középvállalkozások (kkv-k) felé irányuló hiteláramlás fenntartásával tölthetik be.

Az uniós, tagállami és nemzetközi szintű hatóságok és szervek gyors és határozott lépéseket tettek annak érdekében, hogy biztosítsák a bankok számára az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy a pénzeszközöket hatékonyan juttathassák el a vállalkozásokhoz és a háztartásokhoz.

- A központi bankok fokozták a bankoknak nyújtott likviditási támogatásukat, hogy előmozdítsák a Covid19-válság által leginkább érintetteknek nyújtott banki hitelezést,

és kiterjesztették eszközvásárlási programjaikat, hogy még kedvezőbb finanszírozási feltételeket biztosítsanak a gazdaság valamennyi ágazata számára.

- Az uniós bankfelügyeletek átmeneti tőke-, likviditási és működési könnyítéseket biztosítottak a bankoknak, hogy a kihívásokkal teli környezetben továbbra is betölthessék szerepüket a reálgazdaság finanszírozásában¹. Nemzetközi szinten a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS) is bejelentette, hogy a bankok és a felügyeletek működési kapacitásának felszabadítása érdekében a Bázel III standardok² végrehajtásának nemzetközileg elfogadott határidejét egy évvel későbbre halasztja, és megállapodott arról, hogy a szabályozói tőkére gyakorolt hatás korlátozása érdekében nagyobb rugalmasságot biztosít a bankok számára a várható hitelezési veszteségek szabályozói kezelésének fokozatos bevezetésekor³.
- Az Európai Bizottság a Covid19-válság gazdasági hatásának ellensúlyozására adott összehangolt uniós válasz⁴ részeként kihasználta az állami támogatási keret⁵, valamint a Stabilitási és Növekedési Paktum⁶ teljes rugalmasságát, hogy lehetővé tegye a tagállamok számára, hogy határozott és összehangolt költségvetési választ adjanak. Élve ezzel a rugalmassággal a tagállamok teherkönnyítési intézkedéseket hajtottak végre, nevezetesen államilag támogatott hitelgaranciák vagy fizetési halasztási rendszerek („moratóriumok”) formájában, amelyek arra ösztönzik a bankokat, hogy a jelenlegi bizonytalanság közepette folytassák a hitelezést, egyúttal enyhítik a vállalkozásokra és a háztartásokra nehezedő közvetlen pénzügyi nyomást.

Ezek az átfogó monetáris, szabályozási és költségvetési intézkedések biztosítják a bankok számára a szükséges forrásokat és rugalmasságot ahhoz, hogy a Covid19-válság idején támogatni tudják az EU gazdaságát. A bankoknak a felszabadított tőkét és likviditást most arra kell felhasználniuk, hogy a prudenciális korlátok keretein belül forrásokat juttassanak a gazdasági aktivitás hirtelen szűkülése által közvetlenül érintett vállalkozásokhoz és háztartásokhoz. Ily módon kordában lehet tartani az uniós gazdaságot ért kár mértékét, és a fellendülés korábban és erőteljesebben jelentkezhet.

¹ Lásd például az EKB által március 12-én bejelentett intézkedéseket:

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ssm.pr200312~43351ac3ac.en.html>.

² Lásd „A Covid19-járvány által támasztott kihívásokra válaszul a kormányzók és a felügyeleti vezetők elhalasztják a Bázel III végrehajtását annak érdekében, hogy növeljék a bankok és a felügyeletek operatív kapacitását” (Governors and Heads of Supervision announce deferral of Basel III implementation to increase operational capacity of banks and supervisors to respond to Covid-19) című, 2020. március 27-i sajtóközleményt, amely a következő címen érhető el: <https://www.bis.org/press/p200327.htm>.

³ Lásd a „Bázeli Bizottság további intézkedéseket határoz meg a Covid19 hatásának enyhítésére” (Basel Committee sets out additional measures to alleviate the impact of Covid-19) című, 2020. április 3-i sajtóközleményt, amely a következő címen érhető el: <https://www.bis.org/press/p200403.htm>.

⁴ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Beruházási Banknak és az eurócsoporthoz – A COVID-19-járvány nyomán hozott koordinált gazdasági válaszingtézkedések, COM(2020) 112 final, 2020.3.13.

⁵ A Bizottság közleménye – Állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ideiglenes keret a gazdaságnak a jelenlegi Covid19-járvánnyal összefüggésben való támogatása céljából, C(2020) 1863 final, 2020.3.19., a 2020.4.3-i C(2020) 2215 final közlemény által módosítva

⁶ A Bizottság közleménye a Tanácsnak a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési záradékának alkalmazásáról, COM(2020) 123 final, 2020.3.20.

A Bizottság elismeri és üdvözli a bankok arra irányuló erőfeszítéseit, hogy segítsék a háztartásokat és a vállalkozásokat a példa nélküli válság átvészelésében⁷. Tekintettel a válság mértékére, a bankszektort és a tágabb értelemben vett pénzügyi rendszerrel szemben az az elvárás, hogy teljes mértékben részt vegyen a közpolitikai választékozások támogatásában. A Covid19-világjárvány okozta gazdasági kihívásokat csak a köz- és a magánszféra szereplői közötti szoros együttműködéssel lehet leküzdeni. Az Európai Parlament április 17-i állásfoglalásában⁸ ragaszkodott ahhoz, hogy a bankszektor proaktív szerepet töltsön be a válság kezelésében, míg az EU pénzügyminiszterei április 16-án elfogadott nyilatkozatukban⁹ felszólították a bankszektort, hogy az üzletmenet folytonosságának biztosítása érdekében támogassa a Covid19-járvány által érintett háztartásokat és vállalatokat.

1.2. A szabályozási kereten belüli rugalmasság a Covid19-válság közepette

A bankokra vonatkozó szabályozási keret bőséges mozgásteret biztosít a Covid19-válság által érintett ügyfeleknek nyújtott hitelezés folytonosságát – a prudenciális elvek fenntartása mellett – elősegítő állami és magánkezdemenyvezések számára. A Bizottság arra ösztönzi a bankokat, hogy az EU gazdaságának a Covid19-járvány kivételes körülményei közötti támogatása érdekében teljes mértékben használják ki a hatályos számviteli¹⁰ és prudenciális szabályok¹¹ által biztosított rugalmasságot. A rövid távú likviditási szükségletek áthidalását célzó teherkönnyítő intézkedések alkalmazása önmagában nem vezethet automatikusan szigorúbb számviteli vagy prudenciális kezeléshez, ha a pénzügyi helyzet egyébként nem romlik.

Ugyanakkor alapvető fontosságú, hogy a bankok továbbra is pontos, következetes és átlátható módon mérjék a kockázatokat, mivel ez szükséges a Covid19-válság uniós gazdaságra gyakorolt hatásainak nyomon követéséhez, és biztosítja az ellenállóképes bankszektor alapjait. Ez azt jelenti, hogy a bankoknak továbbra is azonosítaniuk kell azokat a helyzeteket, amikor a hitelfelvevők olyan pénzügyi nehézségekkel szembesülhetnek, amelyek hosszú távon befolyásolhatják hitelkötelezettségeik visszafizetésére való képességüket. A

⁷ A bankok és a nemzeti bankszövetségek mindenekelőtt fizetési halasztásokat engedélyeztek a kiszolgáltatott helyzetben lévő családok bérleti díjai, a vállalati hitelek és a lízingszerződések törlesztései, valamint a Covid19 által érintett ügyfelek fogyasztási hitelei tekintetében. A bankok további hitelkereteket is azonnal elérhetővé tettek a kkv-k és az önfoglalkoztatók számára, és előrehozták az álláskeresői járadékok fizetését. A bankok a Covid19-járvánnyal összefüggésben nyújtott kedvezményes hitelek iránti kérelmek feldolgozásában és a hitelek folyósításában is alapvető szerepet töltenek be. Emellett a bankok megemelték az érintésses fizetésekre vonatkozó értékhatárt, hogy a fogyasztók és a kiskereskedők számára megkönnyítsék a biztonságos fizetési módok használatát.

⁸ Az Európai Parlament 2020. április 17-i állásfoglalása a Covid19-világjárvány és annak következményei elleni küzdelemre irányuló összehangolt uniós fellépésről (2020/2616(RSP))

⁹ Az uniós pénzügyminiszterek nyilatkozata a banki hitelezés folytatásáról, valamint a biztosítási ágazat megfelelő működésének fenntartásáról a Covid19-pandémia közepette, 2020. április 16.

¹⁰ A Bizottság (EU) 2016/2067 rendelete (2016. november 22.) az 1606/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel összhangban egyes nemzetközi számviteli standardok elfogadásáról szóló 1126/2008/EK rendeletnek az IFRS 9 nemzetközi pénzügyi beszámolási standard tekintetében történő módosításáról.

¹¹ Az Európai Parlament és a Tanács 575/2013/EU rendelete (2013. június 26.) a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről, valamint az Európai Parlament és a Tanács 2013/36/EU irányelve (2013. június 26.) a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáféréséről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről.

bankoknak az uniós jogszabályoknak megfelelően továbbra is megbízható kockázatvállalási és ügyfél-ismereti standardokat kell alkalmazniuk.

1.3. Az összehangolt válasz szükségessége

A Covid19-járvány nyomán hozott koordinált gazdasági válaszingyintézkedésekről szóló közleményében¹² a Bizottság felkérte a prudenciális és számviteli hatóságokat, hogy dolgozzák ki a meglévő szabályozási keret által biztosított rugalmasság legjobb kihasználását lehetővé tevő részletszabályokat. Az Európai Bankhatóság (EBH)¹³, az Európai Központi Bank (EKB)¹⁴, az Európai Értékpapírpiaci Hatóság (ESMA)¹⁵ és az Európai Könyvvizsgálat-felügyeleti Szervek Bizottsága (CEAOB)¹⁶ pontosította, hogy a hatályos számviteli és prudenciális keretek szerinti kiterjedt rugalmasság miként teszi lehetővé az erre a példa nélküli helyzetre hozott válaszingyintézkedésnek szánt kivételes intézkedések kellő súlyú, ugyanakkor a piac működését nem zavaró alkalmazását. A Bizottság üdvözli továbbá a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS)¹⁷ és a Nemzetközi Számviteli Standard Testület (IASB)¹⁸ közelmúltbeli nyilatkozatait.

A legegységertelműbb iránymutatás és az egységes piacon belüli egyenlő versenyfeltételek biztosítása érdekében elengedhetetlen, hogy a hatóságok továbbra is összehangoltan és következetesen járjanak el annak meghatározásakor, hogy az érintettek milyen módon éljenek a szabályokban foglalt rugalmasság lehetőségeivel. Az egységes szabálykönyv az EU valamennyi bankjára vonatkozik, és a vilájjárvány okozta sokk nem eredményezheti a szabályok tagállamonként eltérő alkalmazását. Ez azt jelenti például, hogy a Covid19-járvánnyal összefüggésben nyújtott, azonos jellemzőkkel rendelkező garanciákat vagy fizetési moratóriumokat a felügyeleteknek Uniószerre azonos módon kell kezelniük. A szabályok következetes alkalmazásának biztosítása hozzájárul az egységes piac integritásának megőrzéséhez, ami elengedhetetlen a gyorsabb fellendüléshez. A Bizottság felkéri az EBH-t, vizsgálja meg, hogyan kell kezelni a Covid19-válságra reagálva nyújtott

¹² A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Beruházási Banknak és az eurócsoporthnak – A COVID-19-járvány nyomán hozott koordinált gazdasági válaszingyintézkedések, COM(2020) 112 final, 2020.3.13.

¹³ Lásd Az EBH „A prudenciális keretnek a nemteljesítés, az átstrukturálás és az IFRS 9 tekintetében történő alkalmazásáról a Covid19-járvánnyal kapcsolatos intézkedések fényében” (Statement on the application of the prudential framework regarding Default, Forbearance and IFRS9 in light of COVID19 measures) című, 2020. március 25-i nyilatkozatát.

¹⁴ Lásd „Az EKB bankfelügyelete a koronavírusra adott válaszként további rugalmasságot biztosít a bankoknak” (ECB Banking Supervision provides further flexibility to banks in reaction to coronavirus) című, 2020. március 20-i sajtóközleményt és az azt kísérő, gyakori kérdéseket.

¹⁵ Lásd az ESMA „A Covid19-járványnak a várható hitelezési veszteségek IFRS 9-nek megfelelő kiszámítására gyakorolt számviteli vonzatai” (Accounting implications of the COVID-19 outbreak on the calculation of expected credit losses in accordance with IFRS 9) című, 2020. március 25-i nyilatkozatát.

¹⁶ Lásd a CEAOB 2020. március 25-i nyilatkozatát azon területekről, amelyek nagy jelentőséggel bírnak a Covid19-járvány által a pénzügyi kimutatások ellenőrzésére gyakorolt hatás szempontjából (CEAOB emphasises the following areas that are of high importance in view of Covid-19 impact on audits of financial statements).

¹⁷ Lásd a BCBS „A Covid19 hatásai nyomán hozott intézkedések” (Measures to reflect the impact of Covid-19) című, 2020. április 3-i kiadványát.

¹⁸ Lásd az IASB „IFRS 9 és a Covid19 – A várható hitelezési veszteségek elszámolása az IFRS 9 Pénzügyi instrumentumok standard alkalmazásával a Covid19-vilájjárványból eredő jelenlegi bizonytalanságra való tekintettel” (IFRS 9 and Covid-19 - Accounting for expected credit losses applying IFRS 9 Financial Instruments in the light of current uncertainty resulting from the covid-19 pandemic) című, 2020. március 27-i nyilatkozatát.

állami garanciákat kockázatcsökkentés szempontjából, és adott esetben nyújtson további iránymutatást.

Az EU és a nemzeti hatóságok által elfogadott számos teherkönnyítő intézkedés eredményesen használta ki a bankok hitelezési kapacitásának maximalizálása érdekében a szabályok által megengedett rugalmasságot. A felügyeleti hatóságok lehetővé tették a bankok számára, hogy átmenetileg likviditási és tőketartalékokat vegyenek igénybe, míg a kijelölt nemzeti hatóságok számos makroprudenciális tőkepuffer-követelményt enyhítettek, ezzel pedig jelentős összegű tőkét szabadítottak fel a szabályozási korlátozások alól. Ezek üdvözlendő tehercsökkentő intézkedések, amelyek tükrözik a prudenciális pufferek mögött meghúzódó indokokat, valamint annak fontosságát, hogy szükség esetén felszabadíthatók legyenek ezek a pufferek, ezáltal biztosítva azok felhasználhatóságát. A bankoknak a tőkepuffereket a reálgazdaságnak nyújtott hitelezés fenntartására kell fordítaniuk, és a jelenlegi körülmények között a piaci szereplőknek nem szabad negatívan megítélniük a pufferek felhasználását. A Bizottság arra biztatja az ERKT-t, hogy összehangoltan dolgozza ki a makroprudenciális tartalékok válság- és élénkülési szakaszban történő felhasználására vonatkozó, az egész EU-ra kiterjedő megközelítést.

Annak érdekében, hogy a bankok be tudják tölteni meghatározó szerepüket az uniós gazdaság támogatásában a Covid19-válság idején, ez a közlemény a kérdést illetően a jelenlegi helyzetben a lehető legnagyobb mértékű bizonyosság biztosítására törekedve megerősíti az EBH¹⁹, az EKB²⁰, az ESMA²¹ és a CEAOB²², valamint a BCBS²³ és az IASB²⁴ által előtérbe helyezett rugalmasság jelentőségét. Ez a közlemény emlékeztet az említett hatóságok által kiadott iránymutatások fő jellemzőire azzal a céllal, hogy megerősítse az uniós szabályozási keretbe foglalt rugalmasság következetes és összehangolt alkalmazása iránti kollektív elkötelezettséget (2. és 3. szakasz). A közlemény hangsúlyozza továbbá, hogy az uniós bankszektor – az állami szektor mellett – várhatóan kulcsszerepet fog játszani a Covid19-válság gazdasági hatásának korlátozásában, valamint a válság utáni gyors

¹⁹ [Lásd Az EBH „A prudenciális keretnek a nemteljesítés, az átstrukturálás és az IFRS 9 tekintetében történő alkalmazásáról a Covid19-járvánnyal kapcsolatos intézkedések fényében” \(Statement on the application of the prudential framework regarding Default, Forbearance and IFRS9 in light of COVID19 measures\) című, 2020. március 25-i nyilatkozatát. Az EBH iránymutatásai a Covid19-válságra tekintettel alkalmazott jogalkotási és nem jogalkotási jellegű fizetési moratóriumokról \(Guidelines on legislative and non-legislative moratoria on loan repayments applied in the light of the COVID-19 crisis\), 2020. április 2.](#)

²⁰ Lásd az EKB bankfelügyelete által kidolgozott, az EKB koronavírusra válaszul hozott felügyeleti intézkedéseire vonatkozó, 2020. március 20-i gyakori kérdéseket; és az EKB bankfelügyelete által a jelentős intézményeknek küldött „IFRS 9 a koronavírus-világjárvány (Covid19) összefüggésében” (IFRS 9 in the context of the coronavirus (COVID-19) pandemic) című, 2020. április 1-jei levelet.

²¹ Lásd az ESMA „A Covid19-járványnak a várható hitelezési veszteségek IFRS 9-nek megfelelő kiszámítására gyakorolt számviteli vonzatai” (Accounting implications of the COVID-19 outbreak on the calculation of expected credit losses in accordance with IFRS 9) című, 2020. március 25-i nyilatkozatát.

²² Lásd a CEAOB 2020. március 25-i nyilatkozatát azon területekről, amelyek nagy jelentőséggel bírnak a Covid19-járvány által a pénzügyi kimutatások ellenőrzésére gyakorolt hatás szempontjából (CEAOB emphasises the following areas that are of high importance in view of Covid-19 impact on audits of financial statements).

²³ Lásd a BCBS „A Covid19 hatásai nyomán hozott intézkedések” (Measures to reflect the impact of Covid-19) című, 2020. április 3-i kiadványát.

²⁴ Lásd az IASB „IFRS 9 és a Covid19 – A várható hitelezési veszteségek elszámolása az IFRS 9 Pénzügyi instrumentumok standard alkalmazásával a Covid19-világjárványból eredő jelenlegi bizonytalanságra való tekintettel” (IFRS 9 and Covid-19 - Accounting for expected credit losses applying IFRS 9 Financial Instruments in the light of current uncertainty resulting from the covid-19 pandemic) című, 2020. március 27-i nyilatkozatát.

fellendülés elősegítésében, és kiemeli azokat a területeket, ahol a bankokat felelősségteljes fellépésre kéri fel (4. szakasz). Végezetül a közlemény rávilágít arra, hogy a prudenciális keret egyes aspektusait célzottan módosítani kell annak érdekében, hogy a bankok a lehető legteljesebb mértékben fenn tudják tartani a vállalkozások és a háztartások hitelezését, és közben nyomon kell követni, hogy a bankok hogyan használják fel a felszabadított forrásokat a banki hitelkínálat növelésére (5. szakasz).

2. Az IFRS 9 Pénzügyi instrumentumok standardba ágyazott rugalmasság

A Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB) és a G20-ak kérésére az IASB az IFRS 9 nemzetközi pénzügyi beszámolási standardon (IFRS) keresztül előrettekintőbb megközelítést vezetett be a hitelveszteségek fedezetére történő céltartalékképzésre vonatkozóan. Az IFRS 9 válasz a legutóbbi pénzügyi válság egyik tanulságára, amikor is sok bank túl kevés hitelveszteségre képzett céltartalékkal rendelkezett ahhoz, hogy a hitelfelvevők nemteljesítése esetén viselje a veszteségeket. Aggályok merültek fel azzal kapcsolatban, hogy a várható hitelezési veszteségre (ECL) vonatkozó megközelítés IFRS 9 szerinti alkalmazása automatikusan a bankok hitelezési veszteségekre képzett céltartalékainak hirtelen és jelentős növekedését eredményezné, ami viszont csökkentené az ügyfelek felé történő hitelezés lehetőségeit.

A várható hitelezési veszteségre épülő, IFRS 9 szerinti megközelítés mérlegelés és rugalmasság alkalmazását követeli meg. Amint azt az IASB jelezte, a bankoktól (és más vállalatoktól) nem várható el, hogy mechanikusan alkalmazzák a várható hitelezési veszteségre épülő meglévő megközelítéseiket a céltartalékok összegének meghatározására olyan kivételes helyzetekben, mint a Covid19-válság. A Bizottság arra számít, hogy a bankok teljes mértékben kihasználják az IFRS 9 keretei szerinti mérlegelés és rugalmasság lehetőségeit a Covid19-válság által a bankok várható hitelezési veszteségek alapján képzett céltartalékára gyakorolt indokolatlan hatás enyhítése érdekében, anélkül, hogy aláásnák a befektetők bizalmát.

A hitelkockázat jelentős növekedésének értékelése

A hitelkockázat jelentős növekedésére vonatkozó banki értékelésnek az érintett pénzügyi eszközök hátralévő élettartamán kell alapulnia. A nemteljesítési valószínűség (PD) Covid19-válság miatti hirtelen, pontszerű megugrásai, amelyek várhatóan átmenetiek lesznek, nem vezethetnek az élettartamra vonatkozó nemteljesítési valószínűség jelentős növekedéséhez. Ezért a nemteljesítési valószínűség hirtelen növekedései ésszerűen nem vezethetnek a hitelkockázat jelentős növekedéséhez a következő tizenkét hónapban várható PD-értékhez képest.

Annak értékelésekor, hogy sor került-e a hitelkockázat jelentős növekedésére, a bankoknak kellő súllyal kell figyelembe venniük a hosszú távú stabil makrogazdasági kilátásokon alapuló forgatókönyveket. Az IFRS 9 standard a hitelkockázat jelentős növekedése bekövetkeztének értékeléséhez adott időpontbeli referenciát, a beszámoló fordulónapját használja. Tekintettel a Covid19-válság egyedi jellegére, a bankok számára

nehéz kellően észszerű és indokolható információkat szerezni ahhoz, hogy megbízható előretekintő forgatókönyveket készítsenek a hitelkockázat jelentős növekedésének meghatározására. A jelenlegi bizonytalanság elkövetkező évekre történő egyszerű kivetítése helyett a bankoknak kellő súllyal kell figyelembe venniük a hosszú távú stabil makrogazdasági kilátásokon alapuló forgatókönyveket, amint azt az EKB ajánlotta²⁵. Az EKB a jelentős intézményeknek címzett levelében meghatározta, hogy hogyan kell felhasználniuk az EKB munkatársai által készített makrogazdasági előrejelzéseket a hitelkockázat jelentős növekedésének IFRS 9 szerinti értékeléséhez és a várható hitelezési veszteségre képzett céltartalék képzéséhez²⁶.

Moratóriumok alkalmazása, a módosítások meghatározása és a hitelkockázat jelentős növekedése

Nem valószínű, hogy a Covid19-válsággal összefüggő átmeneti teherkönnyítő intézkedések, mint például a magánkezdeményezésű vagy jogszabályi moratóriumok az IFRS 9 standard szerinti jelentős „módosításoknak”²⁷ minősülnek. A bankoknak mennyiségi és minőségi mérlegelést kell alkalmazniuk, és figyelembe kell venniük a moratóriumok sajátos jellemzőit annak meghatározásához, hogy a moratóriumok az IFRS 9 standard szerinti „módosítást” eredményeznének-e, illetve, hogy a módosítás „jelentős”-e és ezért a hitel kivezetéséhez vezetne-e. A Bizottság egyetért az ESMA azon állásfoglalásával, hogy amennyiben a támogatási intézkedések átmenetiek és a Covid19-járványhoz kapcsolódnak, és amennyiben a hitel nettó gazdasági értéke számottevően nem változik, nem valószínű, hogy a módosítások jelentősnek minősüljenek.

A hitelek nem tekinthetők automatikusan úgy, hogy hitelkockázatuk jelentősen megnőtt pusztán azért, mert magánkezdeményezésű vagy jogszabályi moratórium hatálya alá kerültek. A moratórium új időpontot határoz meg, amelyhez viszonyítva a hitelfelvevők „késedelmes napjait” számítani kell²⁸. A moratóriumok tehát hatással vannak a 30 napos késedelmes időszakra, amelyen túl a hitelkockázat jelentős növekedése megdönthetően vélelmezhető, valamint a hitelfelvevő nemteljesítésének megállapítására vonatkozó 90 napos késedelemre. Mindazonáltal azok a hitelek, amelyek a Covid19-válságot megelőzően jól teljesítettek, és amelyekre ideiglenes magánkezdeményezésű vagy jogszabályi moratórium vonatkozik, nem eredményeznek automatikusan az IFRS 9 szerinti várható hitelezési veszteségre képzett céltartalékok jelentős emelkedését.

²⁵ Lásd „Az EKB bankfelügyelete a koronavírusra adott válaszként további rugalmasságot biztosít a bankoknak” (ECB Banking Supervision provides further flexibility to banks in reaction to coronavirus) című, 2020. március 20-i sajtóközleményt és az azt kísérő gyakori kérdéseket.

²⁶ Lásd az EKB bankfelügyelete által „IFRS 9 a koronavírus-világjárvány (Covid19) összefüggésében” (IFRS 9 in the context of the coronavirus (COVID-19) pandemic) a jelentős intézményeknek küldött, 2020. április 1-jei levelet.

²⁷ Az IFRS 9 standard 5.4.3. bekezdésének meghatározása szerint (a 2016. november 22-i (EU) 2016/2067 bizottsági rendelet melléklete).

²⁸ Lásd a nemteljesítés meghatározásának alkalmazásáról szóló EBH-iránymutatást, amely a következő címen érhető el: [https://eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/1721448/242404d0-3b56-4b89-baee-edb425d7fd51/Guidelines%20on%20default%20definition%20\(EBA-GL-2016-07\)_HU.pdf](https://eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/1721448/242404d0-3b56-4b89-baee-edb425d7fd51/Guidelines%20on%20default%20definition%20(EBA-GL-2016-07)_HU.pdf).

Az EBH és az ESMA által március 25-én közzétett nyilatkozatok²⁹ egyértelművé tették, hogy a támogatási intézkedések nem vezetnek automatikusan a hitelkockázat IFRS 9 szerinti jelentős növekedéséhez. Ezenkívül az IASB március 27-én kiadott egy dokumentumot az IFRS 9 standardnak a Covid19-válsággal összefüggésben történő alkalmazásáról, amely megerősítette az IFRS 9 rugalmasságát, és kifejezetten hivatkozott az EKB, az EBH és az ESMA nyilatkozataira³⁰. A Bizottság egyetért a hatóságok különböző nyilatkozataival, miszerint amennyiben a támogatási intézkedések ideiglenesek és a Covid19-válsághoz kapcsolódnak, nem valószínű, hogy a módosítások jelentősek lennének.

Hitelgaranciák és a várható hitelezési veszteségre képzett céltartalékok alkalmazása az IFRS 9 értelmében

A hitelgaranciák nem növelik, és nem is csökkentik a hitelfelvevő nemteljesítési kockázatát, de csökkentik a hitelezési veszteségek összegét, ha a hitelfelvevő nemteljesítése ténylegesen bekövetkezik. Ha egy kormány vagy más szervezet bankhitelekhez nyújt garanciát a hitelfelvevőknek, a bankoknak ezeket a hitelgaranciákat figyelembe kell venniük a várható hitelezési veszteség összegének kiszámításakor. Következésképpen a várható hitelezési veszteségek összege alacsonyabb lesz, mivel a veszteségek egy részét a garancia kompenzálja.

A bankoknak az IFRS 9 értelmében érdemi tájékoztatást kell nyújtaniuk a várható hitelezési veszteségek meghatározásáról, beleértve a kedvezőtlen forgatókönyvekre vonatkozó információkat is. A bankoknak emellett a megjegyzésekben közzé kell tenniük a Covid19-válság kapcsán elfogadott egyedi számviteli politikákat is. Ezek a közzétételek lehetővé teszik a piaci szereplők számára, hogy megalapozottan értékeljék a bankok hitelkockázati kitettségét.

A várakozások szerint a külső auditorok ellenőrző munkájuk során figyelembe veszik a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság, az EBH³¹, az ESMA³², az EKB³³ és az IASB³⁴ által kiadott, valamint az ebben a közleményben szereplő nyilatkozatokat. Ez azt jelenti, hogy

²⁹ Lásd: <https://eba.europa.eu/eba-provides-clarity-banks-consumers-application-prudential-framework-light-covid-19-measures>; illetve https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma32-63-951_statement_on_ifrs_9_implications_of_covid-19_related_support_measures.pdf

³⁰ Lásd: <https://cdn.ifrs.org/-/media/feature/supporting-implementation/ifrs-9/ifrs-9-ecl-and-coronavirus.pdf?la=en>

³¹ Lásd az EBH „A prudenciális keretnek a nemteljesítés, az átstrukturálás és az IFRS 9 tekintetében történő alkalmazásáról a Covid19-járvánnyal kapcsolatos intézkedések fényében” (Statement on the application of the prudential framework regarding Default, Forbearance and IFRS9 in light of COVID-19 measures) című, 2020. március 25-i nyilatkozatát; [EBH Iránymutatások a Covid19-válságra tekintettel alkalmazott jogalkotási és nem jogalkotási jellegű fizetési moratóriumokról, 2020. április 2.](#)

³² Lásd az ESMA „A Covid19-járványnak a várható hitelezési veszteségek IFRS 9-nek megfelelő kiszámítására gyakorolt számviteli vonzatai” (Accounting implications of the COVID-19 outbreak on the calculation of expected credit losses in accordance with IFRS 9) című, 2020. március 25-i nyilatkozatát.

³³ Lásd az EKB által a koronavírusra válaszként hozott felügyeleti intézkedésekre vonatkozóan az EKB bankfelügyelete által kiadott gyakori kérdéseket, 2020. március 20; az EKB bankfelügyeletének „IFRS 9 a koronavírus- (Covid19-)világjárvány összefüggésében” (IFRS 9 in the context of the coronavirus (COVID-19) pandemic) című, 2020. április 1-jei levelét a jelentős intézményeknek.

³⁴ Lásd az IASB „IFRS 9 és a Covid19 – A várható hitelezési veszteségek elszámolása az IFRS 9 Pénzügyi instrumentumok standard alkalmazásával a Covid19-világjárványból eredő jelenlegi bizonytalanságra való tekintettel” (IFRS 9 and Covid-19 - Accounting for expected credit losses applying IFRS 9 Financial Instruments in the light of current uncertainty resulting from the covid-19 pandemic) című, 2020. március 27-i nyilatkozatát.

ellenőri véleményük kialakítása során a várakozások szerint az említett útmutatásoknak megfelelően figyelembe veszik az IFRS 9 standardba ágyazott rugalmasság bankok általi megítélését és alkalmazását. A Covid19-válság által a pénzügyi kimutatások kötelező könyvvizsgálatára általánosságban gyakorolt további hatásokkal a CEAOB nyilatkozata foglalkozik³⁵.

Átmeneti intézkedések a tőkekövetelmény-rendeletben

A bankokat arra ösztönzik, hogy alkalmazzák az IFRS 9 standardra vonatkozó átmeneti intézkedéseket, amelyek csökkentik az IFRS 9 szerint a várható hitelezési veszteségekre képzett céltartalékoknak a bankok szavatolótőkéjére gyakorolt hatását³⁶. A tőkekövetelmény-rendelet (CRR) olyan átmeneti intézkedéseket³⁷ tartalmaz, amelyek lehetővé teszik a bankok számára, hogy a várható hitelezési veszteség IFRS 9 szerinti elszámolása miatt megnövekedett céltartalékot beszámítsák az elsődleges alapvető tőkékükbe³⁸. 2018 második negyedétől az uniós bankok csupán 56 %-a alkalmazta az átmeneti intézkedéseket³⁹. Az euróövezetben mindössze az EKB közvetlen felügyelete alatt álló 34 bank élt ezzel a lehetőséggel. Azok a bankok, amelyek 2018-ban úgy döntöttek, hogy nem alkalmazzák az IFRS 9-re vonatkozó átmeneti intézkedéseket, az illetékes hatóságuk előzetes jóváhagyásával visszavonhatták e döntésüket.

Az illetékes hatóságoknak megfelelően figyelembe kell venniük a jelenlegi rendkívüli körülményeket, és időben fel kell dolgozniuk a bankok arra irányuló kéréseit, hogy az IFRS 9-re vonatkozóan a CRR-ben előírt átmeneti intézkedések alkalmazása mellett döntsenek⁴⁰. A szabályozói tőke abból eredő esetleges volatilitásának korlátozása érdekében, hogy a Covid19-járvány okozta válság miatt jelentősen megnövekedhetnek a várható hitelezési veszteségek, a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság megállapodott a meglévő átmeneti intézkedések módosításáról. Ezek a módosítások lehetővé tennék az 5 éves átmeneti időszak újbóli meghatározását, továbbá a céltartalékok elsődleges alapvető tőkébe történő beszámítására vonatkozó szabályok kalibrálásának kiigazítását. A Bizottság ma jogalkotási javaslatot fogad el e módosítások uniós jogba való átültetése céljából⁴¹.

³⁵ Lásd a CEAOB nyilatkozatát azon területekről, amelyek nagy jelentőséggel bírnak a Covid19-járvány által a pénzügyi kimutatások ellenőrzésére gyakorolt hatás szempontjából (CEAOB emphasises the following areas that are of high importance in view of Covid-19 impact on audits of financial statements), 2020. március 25.

³⁶ Az EKB azt ajánlja, hogy a prudenciális hatáskörébe tartozó valamennyi bank alkalmazza az átmeneti intézkedéseket, és kijelentette, hogy kész időben feldolgozni az ezzel összefüggésben beérkezett valamennyi kérelmet, lásd az EKB koronavírusra válaszul hozott felügyeleti intézkedéseire vonatkozó gyakori kérdéseket, 2020. március 20.

³⁷ A CRR 473a. cikke.

³⁸ Egy ötéves (2018. január 1-jétől 2022. december 31-ig tartó) időszak alatt a bankok által az elsődleges alapvető tőkékükbe beszámítható összeg fokozatosan csökken. Az elsődleges alapvető tőkére gyakorolt potenciális hatás 2020-ban 70 %-kal, 2021-ben 50 %-kal, 2022-ben pedig 25 %-kal csökkenthető.

³⁹ Az EBH jelentése az IFRS 9 hatásával és az uniós intézmények általi végrehajtásával kapcsolatos első észrevételekről, 2018. december 20. Ez a szám időközben változhatott, mivel a bankok egy alkalommal visszavonhatták az arra vonatkozó kezdeti döntésüket, hogy alkalmazzák-e az átmeneti intézkedéseket.

⁴⁰ Lásd az EBH ajánlását a 2020. március 25-i nyilatkozatában. Az EKB 2020. március 20-án azt ajánlotta, hogy a prudenciális hatáskörébe tartozó valamennyi bank alkalmazza az átmeneti intézkedéseket, és kijelentette, hogy kész időben feldolgozni az ezzel összefüggésben beérkezett valamennyi kérelmet.

⁴¹ Lásd az 5. pontot: Ellenőrzés és nyomon követés

3. A nemteljesítő hitelek besorolására vonatkozó prudenciális szabályokban foglalt rugalmasság

A nemteljesítő hitelek besorolására vonatkozó prudenciális szabályok lehetővé tesznek olyan teherkönnyítő intézkedéseket, mint a garanciák és a magánkezdeményezésű vagy jogszabályi moratóriumok. E tekintetben az EBH⁴² és az EKB⁴³ nyilatkozatokat és útmutatást adott ki azzal a céllal, hogy egyértelműséget biztosítson i. a nemteljesítő hitelek besorolásával és ii. az átstrukturált kitétségek azonosításával kapcsolatos szempontok következetes kezeléséhez.

Garanciák alkalmazása és a nemteljesítés fogalom meghatározása

A prudenciális szabályok nem írják elő a bankok számára, hogy automatikusan nemteljesítőnek tekintsenek egy kötelezettet, ha az garanciát hív le. Noha a CRR⁴⁴ előírja annak mérlegelését, hogy a kötelezett a garancia igénybevétele nélkül valószínűsíthetően nem tud-e fizetni, a garancia igénybevétele önmagában nem vonja maga után a nemteljesítőként való besorolást⁴⁵. Ugyanakkor a garancia nem zárja ki, hogy a kötelezett nemteljesítőként sorolják be. A banknak a garancia meglététől függetlenül véleményt kell alkotnia arról, hogy a kötelezett képes-e eleget tenni kötelezettségeinek.

A Covid19-válság jelenlegi szakaszában számos hitelfelvevő átmeneti problémákkal szembesül kötelezettségeinek teljesítése során. Amikor azt értékelik, hogy a hitelfelvevő képes-e kötelezettségei teljesítésére, a bankoknak figyelembe kell venniük a hitelfelvevő hosszú távú kilátásait, figyelmet fordítva az olyan helyzetekre, amelyekben az átmeneti problémák nagy valószínűséggel alakulnak át hosszabb távú nehézségekké, és vezetnek végül fizetéseképtelenséghez.

Fizetési moratóriumok alkalmazása, valamint az átstrukturálás és a nemteljesítés fogalom meghatározása

A Covid19-válságra válaszul bevezetett állami és magánkezdeményezésű fizetési moratóriumprogramok nem vezetnek automatikusan a kitétség „átstrukturált”, „teljesítő” vagy „nemteljesítő átstrukturált” kitétségekhez való átsorolásához. Az átstrukturálás⁴⁶ fogalma keretében a bankok jellemzően egyedi intézkedéseket kínálnak (például a hitel tőke- és/vagy kamattörlesztésének ideiglenes felfüggesztését), hogy segítsenek az egyes hitelfelvevőknek, akik visszafizetési kötelezettségeik kapcsán

⁴² Lásd az EBH „A prudenciális keretnek a nemteljesítés, az átstrukturálás és az IFRS 9 tekintetében történő alkalmazásáról a Covid19-járvánnyal kapcsolatos intézkedések fényében” (Statement on the application of the prudential framework regarding Default, Forbearance and IFRS9 in light of COVID-19 measures) című, 2020. március 25-i nyilatkozatát: [EBH Iránymutatások a Covid19-válságra tekintettel alkalmazott jogalkotási és nem jogalkotási jellegű fizetési moratóriumokról, 2020. április 2.](#)

⁴³ Lásd az EKB által a koronavírusra válaszként hozott felügyeleti intézkedésekre vonatkozóan az EKB bankfelügyelete által kiadott gyakori kérdéseket, 2020. március 20; az EKB bankfelügyeletének „IFRS 9 a koronavírus- (Covid19-)világjárvány összefüggésében” (IFRS 9 in the context of the coronavirus (COVID-19) pandemic) című, 2020. április 1-jei levelét a jelentős intézményeknek.

⁴⁴ A CRR 178. cikke (1) bekezdésének a) pontja.

⁴⁵ Lásd még az EKB által 2020. március 20-án kiadott gyakori kérdéseket.

⁴⁶ A CRR 47b. cikke.

átmenetileg pénzügyi nehézségekkel szembesülnek, vagy valószínűleg szembesülni fognak. Ha az átstrukturálás következtében csökken a pénzügyi kötelezettség (úgynevezett „kényszerű átstrukturálás”), az azt jelzi, hogy a hitelfelvevő valószínűleg nem tudja visszafizetni kötelezettségét⁴⁷. A Covid19-válságra válaszul bevezetett állami és magánkezdeményezésű fizetési moratóriumprogramok azonban túlnyomórészt megelőző és általános jellegűek. Céljuk a rendszerszintű kockázatok kezelése és a tágabb uniós gazdaságban a jövőben esetleg előforduló potenciális kockázatok enyhítése. Nem hitelfelvevő-specifikusak, mivel a fizetési halasztás hossza minden hitelfelvevő számára rögzített, tekintet nélkül a hitelfelvevő egyedi pénzügyi körülményeire⁴⁸. Ezen okokból úgy tekinthetők, hogy nem befolyásolják az érintett hitelek besorolását. Az állami és magánkezdeményezésű moratóriumokat hasonlóan kell kezelni, amennyiben ugyanaz a céljuk és hasonló jellemzőkkel bírnak.

A fizetési moratóriumokról szóló 2020. április 2-i EBH-iránymutatás⁴⁹ meghatározza, hogy az állami vagy magánkezdeményezésű fizetési moratóriumok milyen feltételek mellett nem eredményezik az átstrukturálásként való besorolást. Ha egy kötelezettség visszafizetését moratórium miatt felfüggesztik, a „késedelmes napok”⁵⁰ számítását is felfüggesztik, és a késedelmet a módosított törlesztési ütemezés alapján számítják⁵¹. Noha a bankoknak továbbra is eseti alapon kell értékelniük az ügyfelek nemfizetésének valószínűségét, ezt az értékelést a módosított törlesztési ütemezés alapján kell elvégezni, és amennyiben e tekintetben nem merülnek fel aggályok, a kitettség maradhat teljesítő státuszban.

Mindazonáltal az EBH fizetési moratóriumokra vonatkozó iránymutatásai egyértelműsítik, hogy a bankoknak továbbra is a nemfizetés valószínűségének értékelésére vonatkozó szokásos szabályzataikat kell kockázatalapú módon alkalmazniuk. A bankoktól elvárt, hogy a fizetési moratóriumban részesülő ügyfelek hitelkockázatának értékeléséhez kockázatalapú megközelítést alkalmazzanak. Akkor is, ha a fizetési moratóriumok nem minősülnek átstrukturálásnak, a bankoknak körültekintően értékelniük kell az ezen intézkedések hatálya alá tartozó kitettségeik hitelminőségét, és a nemteljesítés fogalmának⁵² alkalmazásában azonosítaniuk kell azokat a helyzeteket, amelyekben az ügyfelek nemfizetése valószínű. Ez azt jelenti, hogy a bankoknak azokra az

⁴⁷ A CRR 178. cikke (3) bekezdésének (d) pontja.

⁴⁸ Lásd Az EBH „A prudenciális keretnek a nemteljesítés, az átstrukturálás és az IFRS 9 tekintetében történő alkalmazásáról a Covid19-járvánnyal kapcsolatos intézkedések fényében” (Statement on the application of the prudential framework regarding Default, Forbearance and IFRS9 in light of COVID-19 measures) című, 2020. március 25-i nyilatkozatát: [EBH Iránymutatások a Covid19-válságra tekintettel alkalmazott jogalkotási és nem jogalkotási jellegű fizetési moratóriumokról, 2020. április 2.](#)

⁴⁹ Iránymutatások a Covid19-válságra tekintettel alkalmazott jogalkotási és nem jogalkotási jellegű fizetési moratóriumokról, amely elérhető itt: <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/credit-risk/guidelines-legislative-and-non-legislative-moratoria-loan-repayments-applied-light-covid-19-crisis>.

⁵⁰ A CRR 178. cikke (1) bekezdésének (b) pontja.

⁵¹ Lásd Az EBH „A prudenciális keretnek a nemteljesítés, az átstrukturálás és az IFRS 9 tekintetében történő alkalmazásáról a Covid19-járvánnyal kapcsolatos intézkedések fényében” (Statement on the application of the prudential framework regarding Default, Forbearance and IFRS9 in light of COVID19 measures) című, 2020. március 25-i nyilatkozatát, amely elérhető itt: <https://eba.europa.eu/eba-provides-clarity-banks-consumers-application-prudential-framework-light-covid-19-measures>.

⁵² A CRR 178. cikke (1) bekezdésének a) pontja.

ügyfelekre kell különös figyelmet fordítaniuk és értékelésüket kiemelten kezelniük, akiknél nagy valószínűséggel fordulhat elő fizetési nehézség.

4. A bankszektor szerepe és felelőssége

Ahhoz, hogy a hatóságok által elfogadott gazdasági támogatási és teherkönnyítő intézkedések hatékonyak legyenek, transzmissziós csatornákra és a bankszektor teljes körű együttműködésére van szükség. A bankoknak ezért együtt kell működniük egymással és a hatóságokkal annak biztosítása érdekében, hogy megfelelő mértékű likviditás álljon rendelkezésre az egész Unióban a biztonságos hitelezéshez. A hatóságok támogatási intézkedései kiegészítő likviditást irányítottak az ágazatba, és felszabadították a bankok likviditási tartalékait, hogy erősebb kapacitással tudják szolgálni az egységes piacot. A bankok felelősek a likviditásáramlás fenntartásáért, és továbbra is vállalniuk kell a bankközi hitelezés megőrzésére vonatkozó kollektív kötelezettségüket. Ezért létfontosságú, hogy a bankok továbbra is nyújtsanak hitelt a háztartásoknak és a vállalkozásoknak az egész Unióban.

A bankoknak fel kell gyorsítaniuk vállalkozásaik digitális átállását, és ébernek kell maradniuk a csalások tekintetében⁵³. A hatóságok által bevezetett, személyek közötti távolságtartással összefüggésben a digitális banki szolgáltatások még több teret nyernek, hogy biztosítható legyen a banki szolgáltatások folytonossága⁵⁴.

A bankokat bizonyos tőke-, likviditási és működési követelmények alól ideiglenesen mentesítő különböző felügyeleti intézkedések jobb feltételeket teremtenek a bankszektor számára ahhoz, hogy hozzájáruljon a közös erőfeszítésekhez, és alapvető társadalmi és gazdasági szerepe révén biztosítsa az az állam által nyújtott támogatások transzmisszióját. A támogatási intézkedések megelőző jellegűek, és céljuk a Covid19-válság közvetlen hatásának, valamint a fellendülés valószínű ütemére vonatkozó előrejelzés nehézségeinek kezelése. Jóllehet a bankok jelentős mértékben feltökésítettek, és sokkal felkészültebbek a kedvezőtlen forgatókönyvekre, mint a 2008–2009-es pénzügyi válság idején, mégis fel kell készülniük a romló gazdasági kilátásokra, amelyek elkerülhetetlenül növelik az őket érintő kockázatokat és a kapcsolódó költségeket. A bankoknak körültekintően kell eljárniuk annak biztosítása érdekében, hogy megőrizzék vagy megerősítsék tőkebázisukat és ezzel együtt a hitelnyújtás fenntartására való képességüket.

A jelenlegi rendkívüli helyzetben az osztalékok visszatartása a bankok osztalékfizetési politikájának prudens kiigazítását jelenti. A felügyeletiek felszólították a bankokat, hogy a Covid19-válság során tartózkodjanak az osztalékfizetéstől és a részvény-visszavásárlástól⁵⁵. Dicséretes, hogy egyre növekszik azon bankok száma, amelyek az osztalékfizetés

⁵³ Lásd az EBH nyilatkozatát a Covid19-világjárvány során a pénzügyi bűncselekmények kockázatainak csökkentésére irányuló intézkedésekről (EBA statement on actions to mitigate financial crime risks in the COVID-19 pandemic), 2020. március 31.

⁵⁴ Lásd a Bizottság konzultációját az új európai digitális pénzügyi szolgáltatási stratégiáról

⁵⁵ Lásd az EKB 2020. március 27-i ajánlását a Covid19-pandémia alatti osztalékfizetésekről; továbbá az EBH 2020. március 31-i nyilatkozatát az osztalékfizetésekről, a részvény-visszavásárlásról és a változó javadalmazásról (Statement on dividends distribution, share buybacks and variable remuneration). Az illetékes nemzeti hatóságok is hasonló nyilatkozatokat adtak ki.

felfüggesztése mellett döntöttek, és az Unió összes bankja esetében fontos lenne, hogy a Covid19-válság időszakában tartózkodjanak a részvényesek javadalmazását célzó osztalékfizetéstől és részvény-visszavásárlástól. A bankszektor ezzel erőteljes jelet küldene arra vonatkozóan, hogy kollektíven elkötelezett a szükséghelyzet kezelésében betöltött szerepe mellett.

A jelenlegi körülmények között a bankokat arra is felkérjük, hogy konzervatív megközelítést alkalmazzanak a változó javadalmazás kifizetésére. Az EBH és az EKB felügyeleti testületének elnöke arra ösztönözték a bankokat, hogy tanúsítsanak mérsékletet a bónuszok vonatkozásában, és számos nemzeti felügyelet már tett intézkedéseket e tekintetben. A jelenlegi helyzetben rendkívül fontos, hogy a bankok rendelkezésre álló valamennyi forrást, köztük a bónuszokra elkülönített forrásokat a lehető legnagyobb mértékben mozgósítsák a bankok stabilitásának, hitelezési kapacitásának megerősítésére, és így végső soron az ügyfelek támogatására. A bankok esetében a felső vezetésnek és a magas jövedelműeknek kifizetett bónuszok összegének csökkentése ezekben a kihívásokkal teli időkben szintén lehetővé tenné a Covid19-járvány kitörése által érintettek iránti szolidaritás kifejezését.

5. Ellenőrzés és nyomon követés

Az EU bizonyította, hogy képes gyorsan reagálni a válságra. Az EBH, az EKB és az illetékes nemzeti hatóságok teherkönnyítő intézkedéseket fogadtak el a bankok működési forrásainak felszabadítása érdekében, továbbá útmutatást adtak a bankoknak a szabályozási keretben meglévő rugalmasság teljes körű kihasználásához.

A Bizottság üdvözli ezeket az intézkedéseket, és a bankokat a rugalmasság kihasználására ösztönzi. Az említett intézkedéseket a bankok támogatásának világos céljával hozták meg, hogy be tudják tölteni szerepüket a Covid19-válság kezelésében. A Bizottság az EKB-val, az EBH-val és a nemzeti hatóságokkal együtt nyomon fogja követni, hogy a bankok hogyan használják fel a rugalmasságot és a felszabadított tőkét, és értékelné fogja, hogy a teherkönnyítő intézkedések milyen mértékben járulnak hozzá a bankhitelkínálathoz. Ez magában foglalja majd a hitelnyújtás volumenének, valamint a hitelnyújtási standardoknak, például a bankok kockázatvállalási feltételeinek a nyomon követését annak értékelése céljából, hogy jelenlegi válság hatására szűkül-e a hitelkínálat.

Ezzel egyidejűleg a Bizottság továbbra is hozzájárul a G20-ak, a G7-ek és az FSB szintjén nemzetközileg összehangolt válaszhoz, többek között a nemzetközi standardalkotó testületekkel, például a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottsággal, az FSB-vel és az IASB-vel együtt. A 2008–2009-es pénzügyi válság nyomán hozott globális szabályozási intézkedéseknek köszönhetően a globális bankrendszer jelentősen nagyobb tőkével és likviditással rendelkezik ma, mint az akkori válság kezdetén. A bankok ezért megfelelőbb helyzetben vannak ahhoz, hogy elnyeljék a globális egészségügyi válság okozta sokkot, és biztosítsák a gazdaság folyamatos finanszírozását. Mivel a járvány globális kiterjedésű, a banki műveletek pedig gyakran a nemzeti határokon átívelőek, a szabályozási válaszigintézkedéseket ismét globális szinten kell koordinálni. E tekintetben a G20-ak április

15-i miniszteri ülésükön kiadtak egy cselekvési tervet, amely a Covid19-váltságra és annak gazdasági következményeire adott széles körű válaszingtézkedéseket, többek között a pénzügyi szabályozás és felügyelet terén hozott intézkedéseket tartalmaz. A Bizottság globális szinten folytatott munkája kiterjed i. az EU által hozott intézkedésekre vonatkozó információk megosztására, ii. a globális szakpolitikai válaszingtézkedésekhez való hozzájárulásra, és iii. a globálisan egyeztetett intézkedések unióbeli végrehajtásának elősegítésére. A Bizottság üdvözli a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság március 27-i⁵⁶, illetve április 3-i⁵⁷ azon döntését, hogy egy évvel elhalasztja a Bazel III reform végső elemeinek végrehajtását, és kiterjeszti a várható hitelezési veszteség elszámolásával kapcsolatos szavatolótőke-követelményekre vonatkozó átmeneti intézkedéseket. A Bizottság üdvözli továbbá az FSB április 2-i bejelentését⁵⁸, miszerint átszervezi munkaprogramját annak érdekében, hogy munkája a lehető legnagyobb mértékben hozzájáruljon a Covid19-váltságra adott válaszingtézkedésekhez. A Bizottság azt tervezi, hogy elhalasztja a Bazel III keretrendszer végső elemeire vonatkozó jogalkotási javaslatának elfogadását, de még időben elfogadja ahhoz, hogy a fennmaradó Bazel III standardokat 2023 januárjában ténylegesen alkalmazni lehessen az EU-ban. A Bizottság a javaslatot kísérő hatásvizsgálatban figyelembe fogja venni a Covid19-váltság által a bankok pénzügyi helyzetére gyakorolt hatást.

A szabályozási és felügyeleti intézkedések megmutatták, hogy a Covid19-váltság által érintett ügyfeleknek történő hitelnyújtás folytatásának előmozdításához kellő rugalmasság áll rendelkezésre az uniós szabályozási keretben. Ebben a helyzetben nem tanácsos átfogó változtatásokat végrehajtani, mivel azok inkább növelnék a bankok működési terheit, hiszen igazodniuk kellene a változtatásokhoz. Ezen túlmenően az EU számviteli és prudenciális kereteinek váltság közepette történő hirtelen változtatásai alááshatják a közvéleménynek az uniós bankokba vetett bizalmát.

Ugyanakkor a prudenciális keret egyes szempontjainak célzott módosítására szükség van annak érdekében, hogy a bankok képesek legyenek betölteni az emberek és a gazdaság támogatásában játszott kritikus szerepüket. A Bizottság ezért ezzel az értelmező közleménnyel együtt jogalkotási javaslatot⁵⁹ fogad el a várható hitelezési veszteség elszámolására vonatkozó átmeneti intézkedések módosításának, valamint a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság által előterjesztett, a tőkeáttételi mutatóra vonatkozó új pufferkövetelmény elhalasztásának, továbbá a CRR egyes elemei kismértékű módosításának végrehajtására vonatkozóan, hogy a bankok a lehető legnagyobb mértékben lépések legyenek a Covid19-járványhoz kapcsolódó veszteségek elnyelésére, és a vállalkozásoknak és háztartásoknak nyújtott hitelezés fenntartására, biztosítva ugyanakkor folyamatos ellenálló képességüket.

Szükség lehet a fogyasztókat segítő intézkedések megerősítésére is, mivel a háztartások rendelkezésre álló jövedelmének a munkahely elvesztéséhez vagy a gazdasági tevékenység

⁵⁶ Lásd: <https://www.bis.org/press/p200327.htm>

⁵⁷ Lásd: <https://www.bis.org/press/p200403.htm>.

⁵⁸ Lásd: <https://www.fsb.org/work-of-the-fsb/addressing-financial-stability-risks-of-covid-19/>

⁵⁹ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az 575/2013/EU rendeletnek és az (EU) 2019/876 rendeletnek a Covid19-világjárvánnyal összefüggő kiigazítások tekintetében történő módosításáról, COM(2020) 310, 2020.4.28.

visszaeséséhez kapcsolódó csökkenése valószínűleg növeli a túlzott eladósodottságot az EU-ban. Ezekkel a kérdésekkel a fogyasztóihitel-irányelv (2008/48/EK) és a jelzáloghitel-irányelv (2014/17/EU) 2021-re előírányzott felülvizsgálata fog foglalkozni.

A jövőben a Bizottság továbbra is együtt fog működni az európai pénzügyi ágazattal annak koronavírus elleni küzdelemben játszott szerepe és társadalmi-gazdasági hatásai, továbbá a fenntartható gazdasági fellendülés támogatása kapcsán. A válasznak európainak kell lennie, elkerülve a nemzeti határok mentén a széttöredezettséget és az összehangolatlan intézkedéseket.

E célból a Bizottság párbeszédet fog kezdeményezni az európai pénzügyi ágazattal és más érintett érdekelt felekkel (vállalkozások és a fogyasztói képviselők) az azzal kapcsolatos ötletek feltárásáról, hogy a bevált gyakorlatok alapján az ágazatnak miként kellene részt vennie a polgárok és a vállalkozások támogatását célzó erőfeszítésekben a válság időszakában és azt követő fellendülés során, és a későbbiekben hogyan segítheti elő a zöld és digitális átálláson alapuló fenntartható gazdasági fellendülést a fenntartható finanszírozásra vonatkozó, elkövetkező megújult uniós stratégia összefüggésében. A Bizottság ennek érdekében szorosán együtt fog működni a pénzügyi ágazat valamennyi érintett érdekelt felével, hogy erősítse az európai vállalkozások és háztartások támogatásában betöltött szerepüket és elkötelezettségüket.